

Poeta i śmierć

TESTAMENT MÓJ **JULIUSZA SŁOWACKIEGO**

**JAK NAPISAĆ SZKIC
INTERPRETACYJNY I KRYTYCZNY?**

Testament mój

Sprowadzenie szczątków Juliusza Słowackiego do Polski: uroczyste przywitanie trumny w Gdyni, 1927 r.

Utwór powstał na przełomie 1839 i 1840 roku, kiedy Juliusz Słowacki przebywał w Paryżu. Uważa się, że towarzyszące poecie melancholia i smutek były związane z jego nieudanym życiem osobistym oraz złym stanem zdrowia. Słowacki od najmłodszych lat zmagał się z gruźlicą, która ówczesnie należała do najgroźniejszych chorób. Dojrzały okres twórczości wieszczą naznaczony był również piętnem upadku powstania listopadowego i konsekwencjami społeczno- politycznymi tego wydarzenia. Wszystko to stało się tłem utworu utrzymanego w gatunku testamentu poetyckiego.

Szkic interpretacyjny

- Polega na interpretacji konkretnego utworu.
- Najpierw dwukrotnie przeczytaj tekst wraz z przypisami.
- Następnie przyjrzyj się mu dokładnie, robiąc notatki na marginesie lub w brudnopisie – po kolei wers po wersie, podkreślaj ważne cytaty, słowa-klucze;
- Uporządkuj swoje notatki według kryteriów:
 - Kto mówi? – kim jest podmiot liryczny
 - Do kogo mówi – adresat liryczny;
 - Co mówi – najważniejsze treści, motywy, symbole, metafory, sytuacja liryczna;
 - Jak mówi? – gatunek, typ liryki, środki poetyckie i ich funkcje
- Postaw tezę interpretacyjną – o czym jest ten wiersz?
- Pogrupuj swoje notatki tak, aby zbudować z nich argumenty.
- Znajdź konteksty – biograficzne, historyczne, literackie, filozoficzne, związane z charakterem epoki – „obuduj” nimi argumenty.
- Napisz pracę:
 - wstęp zakończony tezą interpretacyjną;
 - Rozwinięcie zawierające argumentację z kontekstami;
 - Zakończenie – podsumowanie, wnioski.

I strofa

„Żyłem z wami — cierpiałem i
płakałem z wami.
Nigdy mi, kto szlachetny, nie był
obojętny,
Dziś was rzucam i dalej idę w
cień — z duchami —
A jak gdyby tu szczęście było —
idę smętny”.

- Poeta kieruje słowa do bliskich mu osób, z którymi dzielił życie, głównie jego trudy – cierpienie, płacz (słowa-klucze określające jego los).
- Szacunkiem obdarzał zawsze ludzi szlachetnych, pragnął życia wartościowego, pełnego, unikał płytczyny intelektualnej i moralnej.
- Przechucie śmierci – cień i duchy to metafory ostatecznego odejścia (kontekst – Kordian mówiący, że idzie do zmarłych Polaków);
- Odejście nie daje radości, mimo iż życie nie było łatwe, zawsze budzi w człowieku opór, smutek.

II strofa

„Nie zostawiłem tutaj
żadnego dziedzica
Ani dla mojej lutni, ani dla
imienia: —
Imię moje tak przeszło jako
błyskawica
I będzie jak dźwięk pusty
trwać przez pokolenia”.

- Wyznanie o braku potomka ma związek z biografią poety – nie miał żony ani dzieci (kontekst biograficzny);
- Poczucie, że nie będzie miał też dziedzica (Kochanowski mówił podobnie po śmierci córki w trenach – kontekst literacki) i obawa, że potomni zapomną jego imię (odwrócony motyw exegi monumentum).

III strofa

„Lecz wy, coście mnie znali, w podaniach przekażcie,
Żem dla ojczyzny sterał moje lata młode:

A póki okręt walczył —
siedziałem na maszcie,
A gdy tonął — z okrętem
poszedłem pod wodę...”

- Wezwanie do bliskich, aby nie pozwolili przeminąć jego imieniu (pragnienie świadka – Grzegorz z „Kordiana”, Halban z „Konrada Wallenroda” – konteksty literackie);
- Poczucie spełnionego obowiązku wobec ojczyzny – alegoria okrętu (kontekst literacki – Skarga), dumne wyznanie, że nie opuścił ojczyzny w najgorszych momentach jej historii, zawsze walczył o nią i umierał wraz z nią, oddał jej swą młodość (romantyczny indywidualizm, ofiarnictwo, poświęcenie – kontekst epoki).

Strofa IV

„Ale kiedyś — o smętnych
losach zadumany
Mojej biednej ojczyzny —
przyzna, kto szlachetny,
Ze płaszcz na moim duchu
był nie wyżebrany,
Lecz świetnościami
dawnych moich przodków
światny”.

- Profetyczna (prorocza) wizja przyszłości, która doceni wartość poezji Słowackiego i jego patriotycznego zaangażowania, marzenie, aby dołączyć do wielkich przodków – polskich poetów i patriotów poprzednich epok.
- Słowacki jako kontynuator nurtu wielkiej poezji patriotycznej – metafora „nie wyżebranego płaszcza”.

Strofa V

- „Niech przyjaciele moi w nocy się zgromadzą
I biedne serce moje spalą w aloesie,
I tej, która mi dała to serce,
oddadzą —
Tak się matkom wypłaca świat,
gdy proch odniesie...”.

- Nawiązanie do tytułowego testamentu, wyrażając swoje pragnienia odnośnie pochówku. Jego marzeniem nie jest głośny pogrzeb, lecz skromne, nocne pożegnanie przez najbliższych i złożenie jego prochów w ziemi, jego pierwszej matce (lub według innej interpretacji – przekazania prochów jego rodzonej matce – kontekst biograficzny)
- Aloes - symbol pamięci i trwałości uczucia. Jeśli jego serce zostanie w nim spalone, wówczas będzie **nieśmiertelny**.

Strofa VI

- „Niech przyjaciele moi
siądą przy pucharze
I zapiją mój pogrzeb — oraz
własną biedę:
Jeżeli będę duchem, to się
im pokażę,
Jeśli Bóg [mię] uwolni od
męki — nie przyjdę...”.
- Po pochowaniu jego
prochów, przyjaciele
powinni oddać się
biesiadzie. Tylko w taki
sposób należnie oddadzą
mu szacunek, przy okazji
chwilowo zagłuszając
osobiste problemy
- pozagrobowa obietnica
pojawienia się ducha lub
nie w zależności od losów
jego duszy w zaświatach
(kontekst literacki – II cz.
Dziadów – spotkanie
żywych z duchami osób,
które jeszcze nie zostały
zbawione).

Strofa VII

„Lecz zaklinam — niech żywi nie
tracą nadziei
I przed narodem niosą oświaty
kaganiec;
A kiedy trzeba, na śmierć idą po
kolei,
Jak kamienie przez Boga rzucane
na szaniec!...”

- Pełne ekspresji wezwanie do potomnych – duchowy testament (mocne słowo „zaklinam”): kolejne pokolenia powinny zadbać o kształcenie narodu, budzenie świadomości narodowej (metafora „kagańca oświaty) oraz oddawać za ojczyznę życie, jeśli nadejdzie czas próby
- Kończące fragment porównanie umierających do „kamieni przez Boga rzucanych na szaniec” zostało wykorzystane przez Aleksandra Kamińskiego, który swojej powieści o losach warszawskich harcerzy nadał poetycko-metaforyczny oraz patriotyczny tytuł „Kamienie na szaniec”.

Strofa VIII

- „Co do mnie — ja
zostawiam maleńką tu
drużbę
Tych, co mogli pokochać
serce moje dumne;
Znać, że srogą spełniłem,
twardą bożą służbę
I zgodziłem się tu mieć —
niepłakaną trumnę”.

- spuścizna poety to
niewielką liczbę
zaufanych osób, oni
dadzą świadectwo jego
miłości do ojczyzny, gdy
go zabraknie.

Zakończenie wiersza

- „Kto drugi bez świata oklasków się zgodzi Iść... taką obojętność, jak ja, mieć dla świata? Być sternikiem duchami napełnionej łodzi, I tak cicho odlecieć, jak duch, gdy odlata?”.
- Jednak zostanie po mnie ta siła fatalna, Co mi żywemu na nic... tylko czoło zdoła: Lecz po śmierci was będzie gniotła niewidzialna, Aż was, zjadacze chleba — w aniołów przerobi.
- Przygotowując się na śmierć, podmiot zastanawia się nad przyszłymi pokoleniami, czy znajdzie się ktoś równie kochający Polskę i gotowy do takich poświęceń, jak on?
- Poezja Słowackiego nie umrze wraz z jego ciałem, posiada niezwykłą moc, która przemieni zwykłych ludzi w wojowników o szczytną ideę. Ostatnia zwrotka jest wyrazem nadziei na nieśmiertelność poglądów poety (motyw exegi monumentum, non omnis moriar Horacego).

Testament mój -tezy interpretacyjne

- *Testament mój* Juliusza Słowackiego to rozrachunek ze światem utrzymany w romantycznym stylu.
- Osobisty ton wiersza – podkreślony już w tytule zaimkiem „mój” – sprawia, że wyraża on myśli i postulaty, które można uznać za „ostatnią wolę”.
- Mimo że tytuł wiersza budzi jednoznaczne skojarzenie, utwór wykracza poza ramy testamentu i ukazuje skomplikowany obraz poety, jego myślenia o sobie, świecie i poezji.

Argumentacja - interpretacja

- Sposób ukazania samego siebie:
 - identyfikacja poety z podmiotem lirycznym (kontekst biograficzny);
 - ukazanie siebie u kresu ziemskiej wędrówki, przecucie śmierci;
 - brak potomka, także dla swojej lutni (kontekst literacki – Kochanowski);
 - poczucie trudu życia oddanego poezji i Polsce – alegoria ojczyzny jako tonącego okrętu – kontekst literacki, Skarga);
 - romantyczny indywidualizm, ofiarnictwo, poetycka i patriotyczna duma (kontekst literacki – bohater romantyczny); sternik łodzi dusz – przywódca duchowy narodu, zawsze mówiący prawdę i wskazujący właściwe drogi;
 - przekonanie o kontynuacji tradycji wielkiej polskiej poezji narodowej;
 - obawy, aby nie zostać zapomnianym zakończone jednak przekonaniem o nieśmiertelności swojej poezji i jej duchowej mocy uszlachetniania ludzi (kontekst literacki exegi monumentum, non omnis moriar Horacego, Wielka Improwizacja).

Argumentacja - interpretacja

- Adresaci liryczni i zalecenia dla ich:

1. grono bliskich przyjaciół:

- zalecenia odnośnie pogrzebu: nawiązanie do tytułowego testamentu, wyrażając swoje pragnienia odnośnie pochówku. Jego marzeniem nie jest głośny pogrzeb, lecz skromne, nocne pożegnanie przez najbliższych i złożenie jego prochów w ziemi, jego pierwszej matce (lub według innej interpretacji – przekazania prochów jego rodzonej matce – kontekst biograficzny)
- aloes - symbol pamięci i trwałości uczucia. Jeśli jego serce zostanie w nim spalone, wówczas będzie **nieśmiertelny**.
- pragnienie, by zaświadczyli o jego szlachetnym życiu, poświęceniu dla ojczyzny, głosili jego pamięć u potomnych (kontekst literacki – romantyczni głosiciele idei zmarłych bohaterów)

2. cały naród:

- testament ideowy dla Polaków (strofa VII);
- pełne ekspresji wezwanie do potomnych – duchowy testament (mocne słowo „zaklinam”): kolejne pokolenia powinny zadbać o kształcenie narodu, budzenie świadomości narodowej (metafora „kagańca oświaty”) oraz oddawać za ojczyznę życie, jeśli nadejdzie czas próby
- kończące fragment porównanie umierających do „kamieni przez Boga rzuconych na szaniec” zostało wykorzystane przez Aleksandra Kamińskiego, który swojej powieści o losach warszawskich harcerzy nadał poetycko-metaforyczny oraz patriotyczny tytuł „Kamienie na szaniec”.

Argumentacja - interpretacja

- Widzenie roli poety i poezji :
 - wieszcz, wskazujący drogę narodowi, często samotny i nierozumiany, ale czujący jedność ze wspólnotą, myślący o jej przyszłości,
 - poezja jako „siła fatalna”, zmieniająca ludzkie serca, wznosząca ludzi – zwykłych zjadaczy chleba na poziom życia duchowego, dająca poecie nieśmiertelność.

Wnioski

„Testament mój” jest wierszem rozrachunkowym, który ze względu na autobiograficzne motywy można rozpatrywać jako tekst podsumowujący życie i twórczość artystyczną Juliusza Słowackiego. Kierując swoje przemyślenia do przyjaciół romantyków oraz do następnych pokoleń, które będą czytać jego wiersze, dzieli się trapiącym go poczuciem niedoceny, przewiduje, że odejdzie cicho i nagle. W wierszu przeplatają się dwa wątki: osobisty i patriotyczny. Podmiot liryczny podejmuje próbę zdefiniowania swego wpływu na losy zarówno swego pokolenia, jak i aktualnej sytuacji ojczyzny, do której wielokrotnie podkreśla swą miłość i oddanie. Obok tych tematów pojawiają się również elementy społeczne (nauka szansą na polepszenie losów obywateli i Polski), narodowowyzwoleńcze (odważna walka o wolność ojczyzny), dlatego „Testament mój” powinien być odczytywany nie tylko jako podsumowanie życia poety, ale również jako wezwanie do zanegowania postawy bierności i podjęcia wspólnej walki, prowadzącej do odzyskania przez Polskę niepodległości.

Szkic krytyczny – wypracowanie polegające na omówieniu podanego problemu

- Dokładnie zanalizuj temat.
- Dwukrotnie przeczytaj podany tekst lub teksty.
- Dokonaj analizy tekstu, robiąc notatki na marginesie lub w brudnopisie – podkreśl ważne cytaty i słowa-klucze.
- Zastanów się, jakie treści tekstu będą Ci przydatne przy omówieniu zagadnienia. Uporządkuj je. Pamiętaj o kontekstach.
- Znajdź utwory, które pozwolą Ci przedstawić podany problem.
- Posługuj się argumentacją i dobrze dobranymi przykładami. Nie musisz podawać ostatecznego rozstrzygnięcia jak w rozprawce.
- Napisz plan, a potem wypracowanie.
- Zadbaj o oryginalność swojej pracy.

- Jeżeli prócz postawienia tezy serwujemy czytelnikowi wstęp, ogólne rozważania na jakis temat, pomocne będą sformułowania:

- Celem moich rozważań jest...
- Postaram się przedstawić swoje refleksje na temat...
- Problem, o którym chcę pisać...
- Celem tej pracy jest...
- Celem moich rozważań jest...
- Może warto najpierw zastanowić się nad znaczeniem słowa...
- Proponuję najpierw rozważyć, czym jest...
- Najpierw zastanowię się nad znaczeniem słowa...
- Zamierzam skupić się na...
- Postaram się przedstawić swoje refleksje na temat...
- Od dawna nurtował mnie problem.

- Kiedy formułujemy własną tezę:

- Moja teza brzmi...
- We wstępie ujawnię swój pogląd...
- Pragnę w swojej pracy uzasadnić następującą tezę...

- Wstęp

- We wstępie zarysuję okoliczności powstania dzieła...
- Na początku przytoczę najważniejsze założenia epoki...
- Przed analizą lektur warto przytoczyć okoliczności historyczne ich powstania
- Wymienione w temacie dzieła tworzą zbiór utworów ...
- Pojęcie zawarte w temacie jest jednym z najważniejszych zagadnień ludzkiej kultury.
- Wymienione w temacie lektury należą do ... (arcydzieł polskich, klasyki narodowej).
- Porównanie (charakterystykę) zacznę od przedstawienia postaci.
- Problem zawarty w temacie to powracający motyw literatury wszech czasów.
- We wstępie pracy pragnę zamieścić słowa znanego autorytetu w dziedzinie (etyki, prawa, literatury, sztuki...).
- Mottem swoich rozważań chcę uczynić słowa...

- Kiedy temat jest pytaniem

- Odpowiedź na pytanie zawarte w temacie brzmi...
- Pytanie w temacie dotyczy reprezentantów nurtu ... w polskiej literaturze.

- Kiedy zgadzamy się ze stanowiskiem zawartym w temacie pracy:

- Będę starał się bronić tezy, iż...
- Zacznę od potwierdzenia tezy zawartej w temacie...
- W pełni zgadzam się z myślą zawartą w temacie / cytacie...
- Nie sposób nie zgodzić się z poglądem, iż...
- Co sądzę o tezie zawartej w temacie? Zgadzam się z myślą zawartą w temacie...

- Kiedy nie zgadzamy się z przytoczonym w temacie pracy poglądem:

- Teza postawiona w temacie nie przekonuje mnie.
- Nie mogę się zgodzić z opinią, iż...

- Nie mogę zgodzić się z tezą zawartą w temacie...
- Rzekomo ..., ja jednak uważam...
- Chciałbym podać w wątpliwość stanowisko, że...
- Nie mogę zgodzić się z tezą zawartą w temacie...
- Nie zgadzam się z myślą zawartą w temacie/ cytacie...
- Nie sposób zgodzić się z poglądem, iż...
- Powszechnie sądzi się, że... Jednak ja zajmuję w tej sprawie odmienne stanowisko...
- Wbrew temu, co na ten temat mogliby sądzić inni, uważam, że...
- Zamierzam polemizować z tezą zawartą w temacie.
- Nie mogę zgodzić się z opinią, że...
- Niejasne wydaje mi się to, że...

- Ustal porządek argumentowania:

- Na początku chciałbym przedstawić bohatera, który...
- Na poparcie mojej tezy chciałem przywołać...
- Zacznę od...,
- Na wstępie...
- Czas (pora) na uzasadnienie twierdzenia...
- Po pierwsze... Po drugie... Po trzecie...
- Pierwszym argumentem na poparcie mojej tezy...
- Potwierdzę to przykładem...,
- Posłużę się przykładem...
- Przejdę do kolejnego argumentu...
- Przytoczę jeszcze jeden argument...
- Oto kolejny argument...
- Następny argument brzmi...
- Mój kolejny argument to...
- A oto kolejny, ważny moim zdaniem, argument.
- Dodatkowym argumentem niech będzie / może być...
- Dodatkowym argumentem
- To nie był ostatni mój argument.
- Ten przykład nie wyczerpał tematu...
- Świadczy o tym przykład...
- Przemawia za tym fakt, że...
- Powołam się także na...
- Poza tym.../ Ponadto...
- Z kolei... / Z drugiej strony...
- Nie można pominąć... – Warto teraz zaznaczyć rzecz kolejną...
- Nie należy zapominać również...
- Teraz zajmę się następną postacią.
- Nie można zapomnieć o...
- Jest coś, o czym trzeba pamiętać...
- Czy to już wszystko? Jeszcze należy wspomnieć o... – Następnie przeanalizuję...
- Teraz przejdę do sprawy następnej.
- Oto kolejny argument...

- Omówię problem następnym...
- Przejdę teraz do omówienia...
- Komuś może wydawać się, że...
- Świadczy o tym przykład...
- Na przykład...
- Świadczy to o tym, że...
- Następnie zamierzam przytoczyć dowód tej wagi co...
- Następnie zamierzam uzasadnić, przytoczyć
- Należy zaznaczyć...
- Na poparcie mojej tezy chciałem przywołać...
- Świadczy o tym przykład...
- Jako przykładem posłużę się...
- Dodatkowym argumentem niech będzie...
- Przemawia za tym fakt, że...
- Koniecznie trzeba podkreślić...
- Powołam się teraz na słowa...
- Powołam się na zdanie...
- Uzupełnię swoją myśl cytatem...
- Pozwolę sobie zwrócić uwagę na...
- Teraz wyjawię opinię w sprawie...
- Warto wiedzieć...
- Najpierw zastanowię się nad znaczeniem słowa...

Nawiąż do poprzedniej myśli

- Nawiążę do wątku głównego...
- Powrócę do tematu...
- Wrócę do pytania zawartego w temacie...
- Powyższa myśl inspiruje do refleksji...
- Aby poprzeć myśl, przywołam wypowiedź...
- Swoją tezę poprę cytatem...
- Kontynuując powyższą myśl, przytoczę kolejny przykład...
- Następny wniosek wynika z poprzedniego...
- Powyższa refleksja skłania do następnej...
- Wspomniany wcześniej pogląd powraca tu wyraźnie...
- W nawiązaniu do głównej myśli przytoczę...
- Po takiej refleksji powraca porzucona myśl...
- Zaniechana refleksja jednak uporczywie powraca...
- Wniosek poprzedni wydał się tylko dygresją, tymczasem okazuje się bardzo ważny...
- Nawiązując do poprzedniej refleksji...
- Kontynuując wątek...
- Kwestia następna
- Uzupełnieniem myśli może być...
- Poza tym.../Ponadto...

- Nie można pominąć...
- Dodajmy jeszcze jeden argument...

- Reasumując...

Sformułowania wyrażające opinię piszącego:

- Wydaje się, że...
- Według mnie...
- Sądzę, że...
- Myślę, że...
- Moim zdaniem...
- Uważam, że...
- Jestem przekonany, że...
- Przypuszczam, że/iż...
- Nie jestem pewien, czy...
- Jestem pewna, iż...
- Nie mam żadnych wątpliwości co do tego, że...
- Bez wątpienia...
- Nie mam wątpliwości, że...
- Trudno zaprzeczyć, że...
- Z całą pewnością...
- Nie ulega wątpliwości, że...
- Nie mam wątpliwości, że...,
- Jest dla mnie jasne,
- Jest dla mnie oczywiste, że...
- Na podstawie przytoczonych argumentów sądzę, że...
- Po rozważeniu tego problemu utwierdziłem się w przekonaniu, że...

Wprowadź przeciwny sąd:

- Ktoś może mieć inne zdanie i twierdzić, że...
- Oddajmy głos innej opinii... (opiniodawcy).
- Słyszałem też odmienny pogląd...
- Są też tezy przeciwne...
- Przeciwnicy sądu, jaki reprezentuję, uważają, że...
- Opinii X nie mogę podzielić, ponieważ...
- Oto inne spojrzenie na ten temat...
- Z innego punktu widzenia...
- Patrząc na to z innej strony...
- Co mógłby odpowiedzieć przeciwnik?
- Kontrargumentem jest...
- Z drugiej strony..., Z kolei...
- Patrząc na to inaczej,
- Przeciwnicy tej tezy głoszą,
- Rozważmy kwestię z innego punktu widzenia,

- Niech ostatecznym argumentem będzie wypowiedź poety...
- Tezę potwierdza następny wiersz...
- Dowód znajduję jeszcze w...
- Spłot okoliczności w biografii autora (lub bohatera) powoduje, że...
- Sugestia zawarta w utworze jest słuszna...
- Szereg argumentów potwierdza tezę...

• Kontrargumenty

- Tej teorii można przeciwstawić kontrargumenty...
- Przesłanie utworu jest zaprzeczeniem tej tezy / idei...
- Łatwo zaprzeczyć słowom pisarza...
- Będę polemizować z artystą...
- Tok rozważań, bieg myśli, tok przemyśleń nie potwierdza tej tezy...
- Podczas analizy pojawia się szereg wątpliwości...
- Twierdzenie pana X wydaje mi się zaskakujące...
- Mamy do czynienia z wyjątkowo trudnym zagadnieniem...
- Teraz sprecyzuję własne poglądy...
- Pojęcie zawarte w temacie jest nieścisłe. Zacznę więc od sprecyzowania. Jak rozumiem termin „abstrakcja”?
- Przegląd literackich przykładów zacznę od...
- Cytat w temacie skłania do refleksji nad twórczością autora...
- Motyw... Nie było epoki, w której nie pisano by o nim.
- Literatura jest kopalnią przykładów na temat...
- Sięgnę do innych tekstów kultury...

Nowy wątek, nowa myśl

- W tym miejscu pozwolę sobie na dygresję...
- Trudno odmówić sobie refleksji...
- Odbiegając na chwilę od głównego wątku przemyśleń...
- Ta refleksja każe jeszcze raz przyjrzeć się zagadnieniu...
- Na chwilę zboczę z tematu, ale tylko pozornie.
- Wspomniany już wątek pojawia się znowu...
- Jeszcze raz wrócę do refleksji o...
- To rzuca nowe światło na wspomniany temat...
- Okazuje się, że omawiany już wcześniej wątek powraca...

Wyciągaj wnioski

- Z tego wynika, że...
- Nasuwa się nam kolejny wniosek...
- Reasumując...
- Wniosek z tego taki...
- Nasuwa się nam kolejny wniosek...

Zakończenie

W zakończeniu sięgnij po zwroty (potwierdzenie postawionej na początku tezy):

- Mam nadzieję, że udało mi się udowodnić...
- Z tego, co napisałem, jasno wynika, że...
- W świetle przytoczonych argumentów...
- Przytoczone przeze mnie argumenty świadczą o tym, że...
- Przytoczone argumenty wystarczą, by stwierdzić, że...
- Jak wynika z przytoczonych argumentów...
- Sądzę, że udało mi się udowodnić, iż...
- Chyba udało mi się przekonać, że...
- Myślę, że dowiodłam, iż...
- Sądzę, że przedstawione przykłady wystarczą, aby przekonać o słuszności mojego twierdzenia...
- Wszystko to prowadzi do wniosku, iż...
- Podsumowując dotychczasowe rozważania, należy stwierdzić, że...
- Na podstawie przytoczonych argumentów sądzą, że...

Tematy szkiców krytycznych związanych z „Testamentem moim”

- Rola poety i poezji w życiu narodu. Rozważ problem, interpretując wiersz Słowackiego „Testament mój” oraz odwołując się do wybranych lektur obowiązkowych.
- Człowiek w obliczu śmierci. Przedstaw zagadnienie na podstawie wiersza „Testament mój” J. Słowackiego oraz wybranych lektur obowiązkowych.
- Czy można zmieniać świat za pomocą poezji? Rozważ w kontekście „Testamentu mojego” Słowackiego oraz innych lektur obowiązkowych.

Rola poety i poezji w życiu narodu. Rozważ problem, interpretując wiersz Słowackiego „Testament mój” oraz odwołując się do wybranych lektur obowiązkowych.

1. Wstęp – ogólne rozważania o tym, kim jest poeta i że staje się nieraz bohaterem literackim. Podmiotem lirycznym wierszy.
2. Rozwinięcie:
 - a) **podany tekst – „Testament mój”:**
 - Sposób ukazania samego siebie jako poety
 - identyfikacja poety z podmiotem lirycznym (kontekst biograficzny);
 - ukazanie siebie u kresu ziemskiej wędrówki, przecucie śmierci;
 - brak potomka, także dla swojej lutni (kontekst literacki – Kochanowski);
 - poczucie trudu życia oddanego poezji i Polsce – alegoria ojczyzny jako tonącego okrętu – kontekst literacki, Skarga);
 - romantyczny indywidualizm, ofiarstwo, poetycka i patriotyczna duma (kontekst literacki – bohater romantyczny); sternik łodzi dusz – przywódca duchowy narodu, zawsze mówiący prawdę i wskazujący właściwe drogi;
 - przekonanie o kontynuacji tradycji wielkiej polskiej poezji narodowej;
 - obawy, aby nie zostać zapomnianym zakończone jednak przekonaniem o nieśmiertelności swojej poezji i jej duchowej mocy uszlachetniania ludzi (kontekst literacki exegi monumentum, non omnis moriar Horacego, Wielka Improwizacja)
 - Widzenie roli poety i poezji :
 - wieszcz, wskazujący drogę narodowi, często samotny i nierozumiany, ale czujący jedność ze wspólnotą, myślący o jej przyszłości,
 - poezja jako „siła fatalna”, zmieniająca ludzkie serca, wznosząca ludzi – zwykłych zjadaczy chleba na poziom życia duchowego, dająca poecie nieśmiertelność
 - Testament ideowy dla Polaków – ostanía wola poety-wieszcza:
 - pełne ekspresji wezwanie do potomnych
 - duchowy testament (mocne słowo „zaklinam”): kolejne pokolenia powinny zadbać o kształcenie narodu, budzenie świadomości narodowej (metafora „kagańca oświaty) oraz oddawać za ojczyznę życie, jeśli nadejdzie czas próby
 - kończący fragment porównanie umierających do „kamieni przez Boga rzucanych na szaniec” zostało wykorzystane przez Aleksandra Kamińskiego, który swojej powieści o losach warszawskich harcerzy nadał poetycko-metaforyczny oraz patriotyczny tytuł „Kamienie na szaniec” .

Własne przykłady do tematu

b). Konrad – III cz. Dziadów

- poeta prorok, jeden z więźniów w procesie filomatów;
- w więzieniu ma odnaleźć swoje powołanie;
- jako poeta ujawnia się w Pieśni zemsty, Małej i Wielkiej Improwizacji;
- „Pieśń zemsty” – nawołuje do zemsty na wrogu, nawet wbrew woli Boga, nadaje swojej pieśni cechy upiora – (poezja tyrtejska - kontekst literacki);
- Mała Improwizacja – ujawnia swą pychę i żądę poznania przyszłości narodu, jawi się jako orzeł;
- Wielka Improwizacja – poeta natchniony, tworzący pieśń nieśmiertelną, wynoszący się ponad wszystkich ludzi, roszczący sobie prawo do przywództwa nad narodem, równający się z Bogiem i żądający od niego „rządu dusz”, cierpiący za miliony, kochający cały naród miłością totalną, nieliczący się z wolą narodu, chcący go uszczęśliwić na siłę; (prometeizm – kontekst mitologiczny)
- W *Widzeniu* Księdza Piotra staje się w domyśle wskrzesicielem narodu o imieniu 40 i 4, ale najpierw musi przejść przemianę – odkupić swą pychę i bluźnierstwo

c). „Exegi monumentum” Horacego.

- poeta przekonany o swojej nieśmiertelności i nieśmiertelności swej poezji – motyw pomnika trwalszego od spżu;
- topos non omnis moriar;
- duma poety, który tworzy kulturę swojego narodu – przeniósł dokonania Greków na grunt rzymski.

d). „Grób Agamemnona” Słowackiego.

- poeta, który mówi narodowi gorzką prawdę (Cheronea, kontusz, pas, czerep rubaszny, paw i papuga narodów)
- wskazuje właściwą drogę (posąg z jednej bryły, dusza anielska)

Wnioski

- Poeta w polskiej literaturze – głównie w okresie romantyzmu - to wieszcz, prorok, przywódca;
- Poeta chce prowadzić naród według własnych idei i do nich przekonać; wpływać na losy narodu.
- Mówi do narodu w sposób pełen pasji, egzaltacji, szuka emocjonalnych argumentów lub opiera się na rzeczowych faktach;
- Niekiedy podtrzymuje naród na duchu (Mickiewicz), ale też mówi mu gorzką prawdę (Słowacki);
- Wszystkich poetów łączy duma i poczucie nieśmiertelności.